

Editorial

Jornada «Els reptes d'una nova governança del patrimoni natural a Catalunya»

La Institució, conjuntament amb altres organitzacions del món científic, acadèmic, ecologista, social i professional vinculades a la conservació de la natura, participa activament en el col·lectiu PatNatCat, l'objectiu del qual és la millora de les polítiques de medi natural a Catalunya. Cal recordar que a l'any 2014 va promoure la **Declaració en favor del patrimoni natural de Catalunya**, reclamant una acció decidida per aturar el desmantellament de les polítiques de conservació de la natura que s'estava duent a terme des del departament de la Generalitat que llavors era competent en la matèria.

La situació que va motivar la declaració del 2014 ha millorat en alguns aspectes, però ni des del punt de vista de l'organització administrativa ni dels recursos que s'hi destinen s'ha solucionat del tot la problemàtica existent, motiu pel qual el 24 de maig passat es va organitzar la **jornada Els reptes d'una nova governança del patrimoni natural a Catalunya** amb l'objectiu de debatre les relacions entre tots els actors que estan implicats en la conservació de la natura i les noves fórmules d'organització administrativa i de gestió del medi natural que caldria adoptar.

Aquesta jornada va començar amb tres interessants **presentacions** —que recomanem que us descarregueu i llegiu— sobre la governança i, especialment, la participació, l'organització administrativa i la gestió del medi natural, i es va cloure amb una taula rodona amb representants dels principals sectors implicats. En les **conclusions** de la jornada es proposa involucrar a tots els sectors interessats, crear una nova estructura de gestió del medi natural i garantir

l'estabilitat competencial, organitzativa i pressupostària de les polítiques adreçades al natural.

En un moment en el qual es debat públicament l'Estratègia del patrimoni natural i la biodiversitat i en l'àmbit parlamentari es discuteix la possibilitat de crear l'Agència del Patrimoni Natural, les conclusions d'aquesta jornada no podien ser més oportunes, ja que reclamen una nova manera d'enfocar la conservació de la natura, que sigui el resultat d'un canvi polític profund i no la simple aprovació de nous plans o organismes que acabin reproduint els problemes i les limitacions actuals.

I és en aquest marc que també cal destacar les recents reivindicacions de certs representants del món agrari i d'alguna persona vinculada al món forestal, reivindicacions que poden ser legítimes quan demanen que s'escolti la seva veu i es tinguin en compte les seves aportacions, però que recorden temps passats quan defensaven l'immobilitat i diuen que la conservació de la natura els perjudica.

Coneixent els problemes extremadament greus que ha d'afrontar el món agrari i forestal, sorprèn que alguns dels seus representants siguin tan combatius amb alguns dels pocs aliats que encara els queden. I és que la conservació i la sostenibilitat formen part de la solució, no són el problema. ■

El 6 de juny passat, a l'Institut Botànic de Barcelona, es commemorà el Dia Mundial del Medi Ambient i el Departament de Territori i Sostenibilitat va lliurar els **Premis Medi Ambient 2017**. En la seva modalitat d'iniciatives de protecció i millora del medi ambient, el premi va ser compartit entre l'Ornithocat de l'Institut Català d'Ornitologia i RiuNet del Grup de recerca FEM (Freshwater Ecology and Management) del Departament de Biologia Evolutiva, Ecologia i Ciències Ambientals de la Universitat de Barcelona. El Programa de seguiment de les papallones diürnes de Catalunya (CBMS) del Museu de Ciències Naturals de Granollers va rebre una menció honorífica.

Butlletí de la Societat Catalana de Lepidopterologia, núm. 107. Societat Catalana de Lepidopterologia, 2017. 213 p.

Consell Directiu

Presentació de la ICHN a Castelló

L'11 de maig passat, a la ciutat de Castelló, Joan Pino va impartir la conferència «La ICHN o l'exercici del naturalisme en ple segle XXI». Aquesta xerrada responia a una invitació de l'Ateneu de Natura i de la Delegació de l'IEC d'aquesta ciutat, i va tenir lloc a la Llotja del Cànem, seu de la Universitat Jaume I.

La xerrada tenia per objectiu enfortir les relacions entre l'Ateneu de Natura i la ICHN, que comparteixen l'objectiu d'estudiar, divulgar i conservar el patrimoni natural dels territoris de parla catalana, fent servir la llengua pròpia del país. En aquesta xerrada, Joan Pino va fer un repàs de les activitats de la ICHN, fent especial èmfasi en el paper de les delegacions territorials i dels grups de treball en el naturalisme actual. A diferència del què passava a finals del segle XX, gran part de l'activitat de la ICHN actual té lloc a través de plataformes molt diverses de recerca participativa en les quals predominen els naturalistes afeccionats i no pas els acadèmics o els gestors. Podem afirmar que la ciutadania ha pres les regnes del conei-

xement i la divulgació del nostre patrimoni natural, i això confirma la democratització del coneixement que representa l'anomenada «ciència ciutadana».

Volem agrair especialment l'esforç d'Enric Forner i de Vicent Gual i de la resta de socis de l'Ateneu, i l'acollida de la Universitat Jaume I a la seva magnífica seu de la Llotja del Cànem. Esperem que aquesta presa de contacte entre l'Ateneu i la ICHN continuï amb una llarga i fructífera relació, plena de projectes conjunts. ■

Sortides

Amb motiu de la publicació del llibre *Bones pràctiques de jardineria a Barcelona: conservar i millorar la biodiversitat*, l'Àrea d'Ecologia Urbana de l'Ajuntament de Barcelona i la Institució, van organitzar el 3 de juny passat una sortida tècnica al viver municipal de plantes Tres Pins, a Montjuïc, per veure sobre el terreny alguns exemples concrets d'actuacions de jardineria urbana que poden contribuir a la millora de la biodiversitat de les nostres ciutats.

Un dels exemples més receixits que es va poder observar va ser el de renaturalització de basses i estanys, exemple que ja s'està estenent a diverses zones verdes de Barcelona i en el qual espècies com una alga, l'asprella, o petits invertebrats, com la puça d'aigua, poden contribuir a mantenir la transparència i la qualitat de l'aigua. En aquests casos, la presència d'espècies vegetals helofítiques és també essencial i actuen com a refugi d'espècies de la fauna. Una de les sensacions més impactants que van experimentar els assistents a aquesta sortida va ser veure tota

l'extensió urbana de Barcelona als seus peus mentre es trobaven embolcallats pels raucs d'un sorollós cor de granotes.

També es van veure les tasques de manteniment de gespes amb presència d'espècies autòctones d'orquídiades, les proves que es fan per potenciar prats secs de tipus mediterrani, tant per l'enjardinament com per afavorir els pol·linitzadors, així com alguns exemples d'hotels d'insectes i l'apiari existent en aquest viver. ■

Jornades i congressos

Simposi sobre l'ecologia del tritó pirinenc (*Calotriton asper*): coneixements, conservació i reptes futurs

El 15 de maig es va realitzar a la Casa de Convalescència (Institut d'Estudis Catalans), el simposi sobre l'ecologia del tritó pirinenc (*Calotriton asper*): coneixements, conservació i reptes futurs. Hi van participar una

cinquantena d'experts i afeccions d'ambdues bandes dels Pirineus. El motiu de la trobada va ser analitzar l'estat actual dels estudis de les poblacions del tritó a la serrada dels Pirineus, Així mateix es va discutir sobre

l'estat de les poblacions i el seu futur en un escenari de canvi climàtic global.

Es van presentar una quinzena de ponències i exposar pòsters tan de recerca com de maneig de fauna.

La sessió va culminar amb una taula rodona on es varen posar en comú i es varen elevar actuacions i recomanacions per mantenir i protegir aquesta espècie que els darrers anys ha patit una important davallada de les seves poblacions. ■

Delegació del Bages

Sortides naturalistes guiades

Del Bosquet a Capafonts pels barrancs dels Motllats (Muntanyes de Prades). El dissabte 20 de maig, el grup de la ICHN-Bages vam anar a les Muntanyes de Prades per seguir l'itinerari excursionista descrit per Ignasi Planas com a recorregut núm.9, Entre Capafonts i el Bosquet pels barrancs dels Motllats, al seu llibre *Les Muntanyes de Prades*, 20 recorreguts per boscos, cingles i barrancs, de Cossetània edicions.

La ruta circular va des del llogaret del Bosquet, a la capçalera del riu Glorieta, a l'Alt Camp, fins al bonic poble de Capafonts, a la capçalera del riu Brugent, al Baix Camp, i tornada, travessant dues vegades l'altiplà dels Motllats i els barrancs que en baixen. D'anada es puja pel barranc de la Fou i el portell de la cova de la Bruixa que obre el pas als Motllats, es travessa l'altiplà i s'inicia el descens a Capafonts, en direcció oest, pel camí de la cova dels Grèvols. Enllà de la cova dels Grèvols es travessa la Foradada de Capafonts, a través de la qual es veu el poble. Després de visitar el bonic poble de Capafonts, la tornada va més al sud, pel camí ben marcat de la font de la Llúdriga que passa pel fons del barranc anomenat de la Llúdriga, de la font Nova o de l'Horta; la ruta s'enfila amunt, es fa marrada per visitar la magnífica cova de les Gralles i s'arriba a l'altiplà pel pont de Goi. Des d'aquí es podria haver tornat més de dret cap al Bosquet seguint l'itinerari d'anada, però vam escollir de travessar l'altiplà dels Motllats en sentit sud-est fins a la seva punta més alta, el Puig Pelat, vorejar en sentit nord-est la cinglera sobre el clot de l'Aixàviga i baixar pel portell de l'Onclot per arribar finalment al Bosquet. El recorregut publicat a la guia

volta encara més al sud; baixa des de Puig Pelat directament a trobar el sender GR-7 que segueix després en sentit nord-est fins al Bosquet.

L'altiplà dels Motllats està constituït per roca calcària d'on ràpidament s'escola l'aigua, damunt de la qual hi ha un sòl prim que convida poc a l'agricultura. Està ocupat per prats i per boscos baixos d'alzina i pi roig

amb boixos abundosos. La florida general al mes de maig havia espurnejat de colors els prats: el blau de la jonça i del lli de Narbona, el blanc de la porrassa, del lliri de sant Bru i d'un parell d'orquídiades, la *Cephalanthera longifolia* i la *Platanthera bifolia*, el groc rotund dels ranuncles i dels angelets (*Leontodon taraxacoides*) i el groc pàl·lid de *Cephalanthera damasonium*, el porpra de l'orquídia *Orchis morio* i així fins a completar tot l'espectre de colors. La vegetació dels

barrancs és tota una altra història: plenament boscosa amb arbres alts i més variats a l'afegir-s'hi teixos, blades, moixeres, moixeres de pastor, serveres, grèvols i oms. A la font de la Llúdriga, un gatell (*Salix cinerea* ssp. *oleifolia*) assoleix mides arbòries excepcionals. A les clarianes del bosc destacava la florida desmesurada de *Genista patens*, un arbust nou per a la gent del Bages.

El relleu és ple de formes capricioses d'erosió que embelleixen el paisatge; entre les quals destaquen tres roques foradades: la Foradada de la punta est dels Motllats que vam observar des del Bosquet i les dues que vam travessar, la de Capafonts i el pont de Goi. Als barrancs s'han format balms que, de tan grans com són, s'anomenen coves; són els casos de la cova dels Grèvols, de l'Espluga Negra i de la cova de les Gralles, respectivament als barrancs adjacents de l'Escudelletta, de la Pixera i de la Font Nova a la capçalera del torrent de la Llúdriga. La més gran d'elles és la cova de les Gralles, un fantasiós absis gegantí que tanca el barranc de la Font Nova i per damunt de la qual, en temporada plujosa, salta el torrent. El naixement principal del torrent no és l'escaransida font Nova a l'altiplà dels Motllats,

Curraia blanca (*Cephalanthera longifolia*)

Foradada de Capafonts

Herba freixurera (*Sarcocapnos enneaphylla*) a la paret de la cova dels Grèvols.

(Continua)

sinó la cabalosa font de la Llúdriga al fons del barranc. Avall de la font de la Llúdriga, camí de Capafonts, el torrent salta entre gorgs d'aigua neta, però no és prou gran per mantenir una població de peixos i llúdrigues com el nom fa suposar.

Capafonts està posat dalt d'un turó que despenja de la plana a l'oest dels Motllats. El conreu d'avellaners confirma que es tracta de la comarca del Baix Camp.

El puig Pelat (1.077 m) no és pròpiament un cim, sinó l'extrem sud i a la vegada el punt

més enlairat de l'altiplà dels Motllats. Tota la vora sud dels Motllats disposa de bona vista de les puntes veïnes de Cantacorbs i de la Mussara, del clot de L'Aixàviga i, més enllà, el mar immens. Les antenes de telecomunicació aprofiten també la panoràmica privilegiada.

La ruta llarga no va deixar temps per entretenir-se massa a identificar plantes o a contemplar el paisatge; a canvi ens va mostrar una bona extensió de les muntanyes de Prades i alguns dels seus racons més bells i salvatges. ■

Exposició fotogràfica «Paisatges», de Joan Martínez

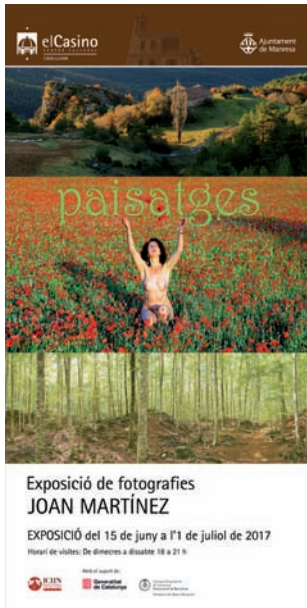
Entre els dies 15 de juny i 1 de juliol va estar oberta al públic, a la modernista Casa Lluvià de Manresa, l'exposició «Paisatges», fruit de la feina excel·lent de captació de les imatges per Joan Martínez i d'impressió a gran format i nitidesa per Sarrió Bages Digital SL, a la qual la delegació Bages-Berguedà del Col·legi d'Arquitectes –propietaris de la casa Lluvià–, el Centre Cultural el Casino –gestors de la sala d'exposicions–, i la delegació del Bages de la ICHN –promotors de l'exposició– hem posat marc expositiu. L'acte inaugural va comptar amb una nodrida assistència, les explicacions de l'autor i del representant de la ICHN-Bages i un berenar amb cava Martínez inclòs.

L'exposició consta d'una trentena d'imatges de paisatges emblemàtics de Catalunya –la Cadireta i el monestir de Montserrat, Cadaqués i Tossa de Mar, la vall de Lord observada des de Busa, la fageda d'en Jordà, la font de l'Adou i el gorg de la Foradada, els ponts de Besalú i de Pedret, el poble de Rupit, la cresta de Finestres...– sota la mirada d'aquell qui coneix tan bé els estris fotogràfics com la natura que capten. Joan Martínez estudia

amb dedicació els paisatges, com muden al ritme de la natura amb les estacions, la llum, la meteorologia, la florida, la caiguda de les fulles o el cabal d'aigua, fins a condensar-lo en una imatge que l'expressi en plenitud. Després, només si el moment reuneix les condicions esperades, atrapa amb tècnica fotogràfica acurada la imatge buscada.

Potser el tret que millor defineix Catalunya és la varietat dels seus paisatges, dels secans als boscos frescals, del mar als cims pirinencs, de l'ermita dalt del turó a les catedrals. I d'entre ells, pocs n'hi ha tan atractius com la silueta retallada de Montserrat, d'on neix l'interès de l'autor per la fotografia del paisatge. Amb l'impuls a aquesta exposició, volem mostrar respecte i agraïment per aquests paisatges bells de Catalunya que ens han estimulat a mantenir durant els darrers 13 anys una sortida col·lectiva mensual a un espai natural i refermar el compromís per deixar-los intactes a les generacions futures.

L'exposició ha entusiasmat i alegrat el dia als visitants. ■

Delegació d'Osona - GNO

Cicle «Descobreix els sistemes naturals»

Èxit de participació i de biodiversitat segon BioBlitz d'Osona El segon Bioblitz d'Osona, organitzat pel Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis-UVic-UCC, el Museu del Ter-Ajuntament de Manlleu i el Grup de Naturalistes d'Osona-ICHN, va reunir una vintena de científics i naturalistes experts a més a més de vuitanta participants voluntaris per dur a terme un treball de camp conjunt i intens a l'espai natural del Torrent i el Pantà de Garet, a la finca de la Font de Lluçà (el Lluçanès). Aquest espai forma part del catàleg de zones humides de Catalunya i compta amb un acord de custòdia del territori signat l'any 2007, per a un mínim de 30 anys, entre el seu propietari, Pere Garet, i el Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis. S'hi han executat actuacions de restauració ecològica. Anualment, més d'un centenar d'estudiants del segon curs de Biologia i Biotecnologia de la Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya hi duen a terme pràctiques integrades. Durant 14 hores (de les 8 del matí a les 10 del

vespre), experts en diversos grups de flora i fauna, amb el suport dels altres participants, hi van prendre mostres, van fer fotografies i van identificar el nombre màxim possible d'organismes.

S'hi van detectar com a mínim 289 espècies: 8 d'orquídies, 150 d'altra flora, 38 d'ocells (en part, mitjançant captura i anellament), 3 de mamífers carnívors, 1 de peixos, 4 d'amfibis, 2 de rèptils, 22 de papallones diürnes, 57 de libèl·lules i altres macroinvertebrats

Revista *Muntanya*, núm. 921. Centre Excursionista de Catalunya, juny de 2017. 82 p.

(Continua)

aquàtics i 3 de rates pinyades. Aquestes dades corroboren el gran valor natural d'aquest espai del Lluçanès.

Visita a la col·lecció de ciències naturals del Museu del Ter. El 18 de maig, Dia internacional dels Museus, es va visitar la col·lecció de Ciències Naturals del Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis-UVic-UCC i el Museu del Ter. Els seus components procedeixen de la seva activitat de recerca, centrada en macroinvertebrats aquàtics i peixos, i també de cessions de col·leccions, com la

de l'antic Gabinet de Ciències Naturals del Seminari de Vic (minerals, herbari, ocells i mamífers), amb peces que daten de mitjan segle XIX, essent una de les col·leccions de ciències naturals més antigues de Catalunya, representativa de la manera d'estudiar la natura en aquella època.

Dia mundial dels peixos migradors o Dia del Peix Viatger. Es tracta d'una convocatòria per aconseguir la implicació de la població en temes ambientals i, particularment, fer atenció en els peixos de riu i les seves migracions. La construcció de preses i rescloses els impedeix els desplaçaments i limita el seu accés a les àrees de reproducció.

El dissabte 20 de maig es va fer un taller a la riera Major a Sant Sadurn d'Osormort (les Guilleries, Osona) per descobrir quan i per què migren els peixos. El vespre anterior s'havien instal·lat uns quants paranys (bertrols) en un pas estret, per observar quins peixos estaven migrant en aquells moments. Es van capturar molts verons (*Phoxinus phoxinus*) –invasors–, però també barbs de muntanya (*Barbus meridionalis*) i alguna truita comuna (*Salmo trutta*). Al final de la sortida es van poder observar alguns obstacles en la riera Major, i es van comentar altres problemes amb què es troben els peixos migradors i possibles solucions.

El divendres 2 de juny es va realitzar una **xerrada divulgativa sobre l'Atlas d'Orquídies d'Osona i la Ciència Ciutadana**, al Museu del Ter de Manlleu. La ponència, a càrrec de Guillem Bagaria, membre del Grup de Naturalistes d'Osona (GNO) i del

Grup Orquidològic de Catalunya (GOC), ambdues de la ICHN, va servir d'introducció a la sortida del dia següent.

Es va fer una petita introducció a les generalitats de les orquídies i a la ciència ciutadana i posteriorment es va explicar el funcionament i els resultats provisionals del projecte de ciència ciutadana de l'Atlas d'Orquídies d'Osona, coordinat pel GNO. Aquest projecte arriba al seu cinquè any de feina de prospecció i té per objectiu final la publicació d'un atlas sobre les orquídies de la comarca i la seva distribució. Fins al moment el projecte compta amb més de 7.000 citacions d'orquídies, gràcies a les aportacions de 26 col·laboradors. Hi van assistir unes 10 persones, amb les que al final de la presentació es va crear un petit debat sobre la identificació de les orquídies i la recollida de dades de ciència ciutadana.

Èxit de la sortida naturalista sobre orquídies. El dissabte 3 de juny es va realitzar la cinquena activitat naturalista del cicle. Aquest any la sortida es va fer conjuntament amb el Grup Orquidològic de Catalunya (GOC-ICHN), i es va incloure com a activitat a la Setmana de la Natura, una iniciativa de promoció del coneixement i respecte per la natura coordinada per la Xarxa de Voluntariat Ambiental de Catalunya (XVAC) i la Xarxa de Custòdia del Territori (XCT).

La zona triada per a la sortida va ser una àrea de prats i boscos oberts prop de Sobremunt, que oferia la possibilitat de veure un nombre considerable d'espècies diferents. La sortida va ser tot un èxit, amb l'assistència d'unes trenta persones amb un gran interès per conèixer la diversitat d'orquídies de la comarca i les curiositats d'aquesta família de plantes. Primer es va fer una

Jordi Baucells Colomer, Carles Martorell Gendra
GRUP D'ANELLAMENT CALLEDENES-OSONA

Els amfibis i rèptils de les Masies de Roda.
JORDI BAUCELLS, CARLES MARTORELL, Grup d'Anellament Calldetenes-Osona. Ajuntament de les Masies de Roda, març de 2017. 115 p.

Natura Catalana. La lettre des Réserves Naturelles Catalanes. Maig de 2017, núm 32. 16 p.

El primer volum de *Miconia*. Revista botànica catalana independent, ja està disponible, tant al bloc de Miconia com al web de **Bubok**, empresa d'edició sota comanda, per qui la vulgui impresa en paper.

El dia 8 de juny, a la sala d'actes del Centre Excursionista de Catalunya, es va fer l'acte de presentació del llibre *L'Equip de Recerca Botànica, deu anys de ciència al Centre Excursionista de Catalunya*, treball que recull totes les activitats que s'han dut a terme a l'ERB des de l'any 2006, any de la seva fundació, fins al 2016. El llibre ja està disponible, tant al **bloc de l'ERB**, on es pot descarregar gratuïtament en format pdf, com al web de **Bubok**, empresa d'edició sota comanda, on també es pot descarregar en format pdf i es pot comprar, per qui el vulgui, imprès en paper.

breu explicació sobre les característiques, la biologia i l'ecologia de les orquídiades i posteriorment es va fer una volta per la zona a la cerca d'aquestes plantes en els diferents hàbitats (boscos oberts, vorada de bosc i prat). També es va aprofitar l'oportunitat per a donar a conèixer la feina que es realitza dins el Projecte de l'Atlas d'Orquídiades d'Osona. Finalment es van poder observar 12 espècies en floració, i també es van poder identificar tres espècies més, amb les flors ja passades o encara amb poncelles. Entre les espècies, n'hi havia tant de típiques de bosc (per exemple *Epipactis microphylla*), com de vorada de bosc (entre les quals *Dactylorhiza fuchsii*) i de prat (com *Anacamptis pyramidalis*).

Sortida de flora i vegetació. Seguint amb el cicle de sortides naturalistes, el diumenge 18 de juny va ser el torn de la sortida de flora i vegetació. La passejada que porta des de la Cabanya del Mir, a Santa Maria de Besora, fins al Salt del Mir va permetre fer una pinzellada ràpida per un bon nombre d'hàbitats diferents, així com de les espècies més comunes de flora que els caracteritzen.

La desena d'assistents van poder visitar ambients molt diferents, des de les pastures que envolten l'entorn immediat de la Cabanya fins als diferents tipus de boscos que, en poc espai, es van succeir de forma ràpida quan el camí baixa fins a la part inferior del Salt del Mir, on encara és possible visitar les restes dels antics molins que antigament hi havia hagut en funcionament.

La llista de flora observada durant la sortida es pot consultar a Floracatalana.net ■

Sortida naturalista sobre papallones

El diumenge 4 de juny, vam celebrar el 5è Dia de les Papallones fent una sortida pel voltants de Tavèrnoles. L'activitat ha estat organitzada pel Grup de Naturalistes d'Osona-ICHN i el Museu de Ciències Naturals de Granollers.

Guià l'itinerari Constantí Stefanescu, coordinador del CBMS (seguiment de ropalòcers de Catalunya) del Museu de Granollers, el qual transmeté als més de 15 assistents molt coneixement del món de les papallones diürnes.

L'itinerari començà al poble de Tavèrnoles i ens vam dirigir a la Font dels Foquers, per després anar cap als plans de sobre la font. Un itinerari curt però on es combinen

diversos hàbitats, com bosc de ribera, bosc de roure i alzina, i finalment prats de pastura poc intensiva. Aquests diversos hàbitats ens van permetre de trobar més de 40 espècies de papallones adultes i inclús algunes erugues. ■

Sortida de descoberta de les orquídiades de l'EIN Guillerries-Savassona

El 28 de maig passat, en el marc del Dia Europeu dels Parcs, el Grup de Naturalistes d'Osona – ICHN va guiar una sortida naturalista de descoberta de les espècies d'orquídiades de l'Espai Natural Guillerries-Savassona.

La sortida es va dur a terme a Folgueroles, en una zona oberta mantinguda mecànicament pel fet d'estar sota una línia elèctrica, i hi van assistir 10 persones amb moltes ganes d'aprendre sobre les orquídiades i veure'n el major nombre possible. Després d'una breu introducció a les generalitats de les orquídiades i al Projecte de l'Atlas d'Orquídiades d'Osona, en un recorregut curt es van poder observar 11 espècies diferents d'orquídiades, des d'espècies pròpies de vorades de bosc (com *Platanthera bifolia*) fins a espècies típiques de prats secs (com *Anacamptis coriophora* subsp. *fragrans*) i més humits (com *Gymnadenia conopsea*).

Amb l'abandonament de la pastura extensiva i la pèrdua d'espais oberts a la zona, les franges de les línies elèctriques molts cops constitueixen uns espais interessants per a la conservació de les espècies pròpies de prats.

(Continua)

Aquests espais no pateixen l'emmatament de les pastures abandonades (per l'estassada periòdica) ni el trepig i l'eutrofització de les pastures intensives.

Els assistents també van poder gaudir d'unes bones vistes de la Plana de Vic i, un cop dalt de la carena, de la part interior de les Guilleries i el castell de Sant Llorenç del Munt. ■

Xerrada sobre les orquídiades d'Osona a Vic

El dissabte 13 de maig es va fer una xerrada sobre les orquídiades d'Osona, al Museu de l'Art de la Pell de Vic. La ponència va anar a càrrec de Pere Espinet, membre del Grup de

Naturalistes d'Osona i del Grup Orquidològic de Catalunya, ambdues de la ICHN.

Amb una bon assistència, al voltant d'unes 50 persones, s'hi va presentar el projecte de l'Atlas d'Orquídiades d'Osona, coordinat pel GNO, que ha entrat en el seu cinquè any de treballs de prospecció i té com a objectiu final la publicació d'un llibre sobre les orquídiades de la comarca, amb la seva distribució. Aquest és un projecte de ciència ciutadana que ja ha aconseguit més de 7.000 citacions d'orquídiades, gràcies a les aportacions de 26 col·laboradors.

Els resultats del treball es poden consultar al [web del GNO](#). ■

Encara no és tard. Claus per entendre i aturar el canvi climàtic. ANDREU ESCRIVÀ. Premi europeu de divulgació científica Estudi General 2016. Edicions Bromera, març de 2017.

Delegació de la Serralada Litoral Central

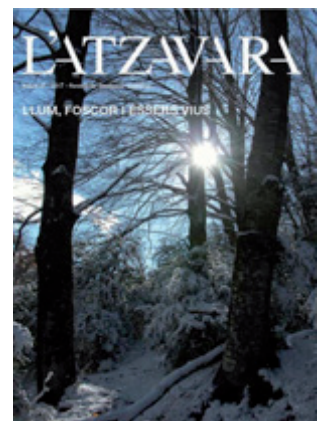
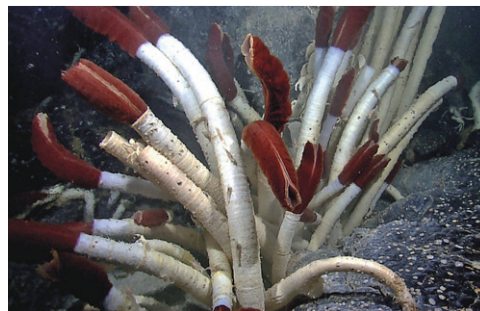
Presentació de l'Atzavara 27: Llum, foscor i éssers vius

El 30 de maig passat, a Can Palauet (Mataró), es va presentar el número 27 de la revista de divulgació científica *L'Atzavara*, editada conjuntament per la Delegació de la

fumaroles hidrotermals submarines». Va fer una interessant presentació sobre les condicions en què es desenvolupa la vida a les fumaroles submarines, els organismes que s'hi troben i els recents descobriments sobre aquests peculiars i desconeguts ecosistemes. Durant la xerrada, el públic assistent va poder aprendre que, en aquests ecosistemes mancats de llum, els invertebrats aconseguixen viure a partir de relacions de simbiosi que s'estableixen entre aquests i bacteris oxidants del sofre que els proporcionen l'energia necessària per llurs metabolismes. Curiositats com aquesta i moltes més, es poden llegir a l'article que correspon a aquesta xerrada, de la revista *L'Atzavara*. ■

Serralada Litoral Central i l'Ajuntament de Mataró. Aquest número recull els articles corresponents a les ponències del cicle de seminaris que van tenir lloc durant el març i l'abril del 2016 sota el mateix títol de l'actual revista. N'Aida Viza va ser l'encarregada de presentar un breu resum dels articles que componen el present número de la revista, consultable en format pdf al web de Raco. En acabar, en Jordi Corbera va oferir la xerrada «La vida que brolla a la foscor: les

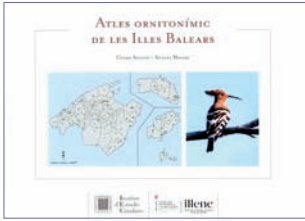
L'Atzavara, núm. 27. 2017. «Llum, foscor i éssers vius». Editen la publicació la Delegació de la Serralada Litoral Central - ICHN i la Direcció de Cultura de l'Ajuntament de Mataró. Els articles que conté recullen les ponències del seminari del mateix títol celebrat entre els mesos de març i abril del 2016.

Tronades científiconaturalistes

El mes de juny, Xavier Dome-ne, investigador del CREAM i professor de la UAB, va presentar-nos el biochar, com es creu que va afectar al desenvolupament de les comunitats indígenes de l'Amazones i com es pot fer servir avui dia per millorar la qualitat del sòl dels conreus.

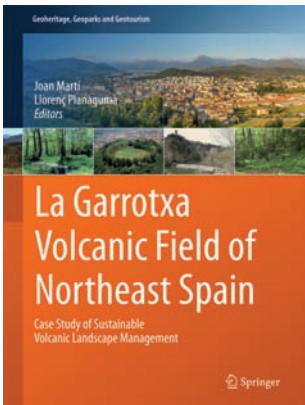

El 5 de juliol, Olga Margalef, també investigadora del CREAM, ens parlarà sobre registres paleoecològics de l'illa de Pasqua i com aquests ens proporcionen informació sobre què ha passat durant els darrers mil anys d'història de l'illa. ■

AGUILÓ, COSME; MESTRE, ANTONI. 2017. *Atlas ornitològic de les Illes Balears*. Barcelona; Palma de Mallorca: Institut d'Estudis Catalans; Institut d'Estudis Balearics.

Es pot adquirir a la llibreria de l'IEC o a través del seu [portal de publicacions](#).

MARTÍ, JOAN; PLANAGUMÀ, LLORENÇ [Ed.]. 2017. *La Garrotxa Volcanic Field of Northeast Spain*. Springer.

Campanya de micromecenatge

La Delegació de la Serralada Litoral Central va engegar, el passat mes de gener, una campanya de micromecenatge amb la que, amb tant sols un euro al més, els micromecenes poden ajudar econòmicament a l'equip de

voluntaris de la delegació per dur a terme els seus projectes naturalistes, com ara el Projecte Fonts. Podeu col·laborar registrant-vos al següent enllaç: <https://www.teaming.net/delegaciodelaserradalitoralcentral>. ■

Projecte Fonts

Durant aquesta temporada, l'equip del Projecte Fonts ha encetat la prospecció de les fonts de la Plana de Vic per estudiar l'efecte dels nitrats en les comunitats de briòfits que s'hi troben. Per dur a terme aquesta campanya

s'ha comptat amb la col·laboració del Grup de Defensa del Ter, entitat que porta a terme un anàlisi anual de nitrats de les fonts de la zona. ■

Delegació de la Garrotxa

Cap de setmana d'Orquídies a la Vall d'en Bas

Divendres 19 i dissabte 20 de maig, el Grup Orchis de la Delegació de la Garrotxa de la Institució Catalana d'Història Natural va organitzar un cap de setmana d'Orquídies a la Vall d'en Bas juntament amb el Centre per a la Sostenibilitat Territorial i el Centre de Cultura i Natura de Can Trona. Els actes van tenir el suport de l'Ajuntament de la Vall d'en Bas i de l'esbart Vall d'Hostoles.

Divendres 19, a les 21 hores s'inaugurà l'exposició «Les orquídies de la Vall d'Hostoles» del Grup d'Estudis Remences Esbart Vall d'Hostoles a partir de les observacions i imatges de Ramon Cros, pioner a la comarca en l'observació d'orquídies. La inauguració va anar a càrrec de Xavier Oliver de la Delegació de la Garrotxa de la Institució Catalana d'Història Natural i Ramon Cros. Ramon Cros va iniciar-se en el món de les orquídies fa una vintena d'anys, mogut per la bellesa de les flors que aparei-

fàcil accés. El llistat d'espècies observades és el següent:

1. *Anacamptis pyramidalis* (caputxina), iniciant la floració.
2. *Cephalanthera damasonium* (curraiaà groc), final de floració.
3. *Cephalanthera longifolia* (curraiaà blanc), plena floració.
4. *Cephalanthera rubra* (curraiaà vermell), plena floració.
5. *Dactylorhiza fuchsii* (orquídia de Fuchs), plena floració.
6. *Epipactis microphylla* (epipactis de fulla petita), inici de floració.
7. *Epipactis* sp. (*muelleri*), fulles.
8. *Limodorum abortivum* (clavell violaci), plena floració.
9. *Neottia nidus-avis* (magrantera borda), plena floració.
10. *Neottia ovata* (listera ovada), plena floració.
11. *Ophrys apifera* (abellera), inici de floració.
12. *Ophrys catalunica* (abellera catalana), final de floració.
13. *Ophrys scolopax* (abellera becada), plena floració.
14. *Orchis anthropophora* (flor de l'home penjat), plena floració.
15. *Orchis simia* (flor del simi), final de floració.
16. *Platanthera bifolia* (platantera bifolia), plena floració.
17. *Platanthera chlorantha* (platantera de muntanya), plena floració.
18. *Serapias lingua* (galls), plena floració. ■

xien periòdicament als indrets que freqüentava en el seu dia a dia. Acte seguit, Andreu Salvat, d'Aprèn Serveis Ambientals, va fer una xerrada sobre els hàbitats on apareixen la majoria d'espècies: prats i pastures. Va exposar les diferents tipologies de prats de la Garrotxa humida, relacionant els seus diferents valors amb la riquesa en orquídies. Els actes de divendres van aplegar una vintena de persones, la major part del quals eren veïns.

Dissabte 20, es va fer una sortida de camp a Joanetes, a la qual van participar 23 persones que van gaudir de l'observació de divuit espècies en un indret d'extensió reduïda i de

Grup de treball Grup Orquidològic de Catalunya

Sortida orquidològica per les planes d'Hostoles

El 30 d'abril passat vàrem realitzar una bona sortida. Cap a 40 persones, entre membres del GOC-ICHN i persones externes a l'entitat, vam gaudir d'un magnífic dia orquidològic. Primer de tot vam desplaçar-nos en un indret de les Planes d'Hostoles (Garrotxa), on ja vàrem veure un bon reguitzell d'orquídies com: *Orchis simia*, *Orchis antropophora*, *Orchis militaris*, *Orchis × bergonii*, *Cephalanthera damasonium*, *Cephalanthera longifolia*, *Limodorum abortivum*, *Ophrys catalaunica*, *Ophrys scolopax*, *Ophrys araneola* i *Epipactis kleinii*. Després ens vam dirigir cap a Sant Martí Sacalm on, a banda d'algunes que ja havíem pogut localitzar en l'anterior espai, a més també vam veure-hi: *Neottia ovata* i *Ophrys lutea*. Després de dinar i recuperar forces, ens vàrem desplaçar a una altra zona propera i allà hi vam veure: *Ophrys catalaunica*, *Ophrys passionis*,

Ophrys scolopax, un possible híbrid *Ophrys catalaunica* × *Ophrys passionis*, híbrid *Ophrys catalaunica* × *Ophrys speculum*, *Ophrys subinsectifera*, *Ophrys sulcata*, *Orchis simia*, *Orchis × bergonii*, *Serapias lingua*, *Anacamptis laxiflora*, *Anacamptis picta*, *Anacamptis pyramidalis*, *Ophrys araneola*, *Platanthera bifolia* i *Cephalanthera longifolia*.

Algunes de les plantes presentaven evidents signes d'afectació degut a les glaçades dels dies anteriors. ■

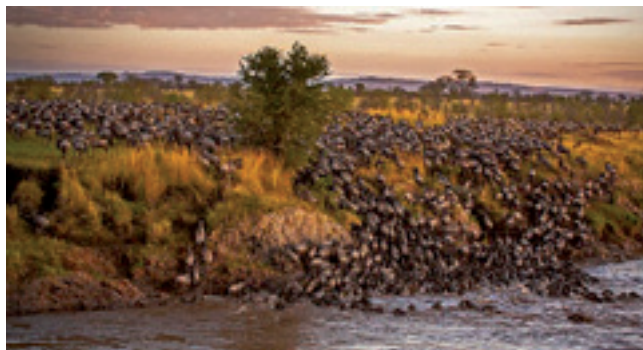
Grup de treball Societat Catalana de Fotògrafs de Natura

Les estacions del Serengeti

Amb aquest títol el 3 de maig passat, la SCFN va celebrar la seva sessió número 55. L'autor, Xavier Surinyach, és un experimentat fotògraf que ha utilitzat les seves imatges sense ànim comercial per il·lustrar campanyes d'educació, divulgació, conservació i lluita per a la preservació d'espais naturals, essent la més significativa «Salvem el Serengeti», convocada per l'ONG Serengeti Watch, de la qual és membre del Consell Assessor.

Així mateix, s'ha implicat en la lluita contra la cacera furtiva i el tràfic d'ivori i de banya de rinoceront, essent organitzador del moviment internacional Global March for Elephants and Rhinos. Alguns vídeos seus s'han passat a diversos programes de televisió, com ara El Medi Ambient, de TV3.

Ha viatjat per diversos continents, com ara a l'Índia darrera els tigres; al Pantanal brasiler, a la cerca del jaguar; i a Borneo, perseguint els orangutans, però tota la vida ha sentit «la crida d'Àfrica», visitant més d'una vintena de països del continent negre i explorant nombrosos parcs i reserves. Tanmateix, un indret destaca sobre tota la resta: el Serengeti. Cada any hi porta un grup de naturalistes amb la finalitat d'observar, fotografiar i fer un seguiment de la «Gran migració» en tota la seva amplitud geogràfica i en les diverses estacions.

Fruit de tota aquesta experiència és l'elevat grau de coneixement que ha assolit de la zona, cosa que li permet assessorar amb gran encert sobre les mesures més adequades per preservar aquest indret tan emblemàtic, que reuneix dos milions de grans mamífers. En conseqüència, la conferència va ser molt instructiva, aprofundint en diversos aspectes poc coneguts i explicant les característiques de cada període de l'any, així com els avantatges i inconvenients d'anar-hi a l'època seca, la de pluges, etc.

El més impactant fou quan va desmentir els mites i llegendes més freqüents, descrivint detalladament els patrons de comportament i de múltiples migracions en totes direccions de les diferents espècies, ja que la realitat és força diferent del que hom sol creure si només coneix el que es mostra en els documentals de la televisió. En definitiva, un autèntic plaer haver compartit 120 minuts amb un expert en el tema. Podeu contactar amb ell mitjançant el [Facebook](#). ■

Mineralogistes de Catalunya, 2017-1, Grup Mineralògic Català, maig de 2017.

L'exposició «Formes i textures de la natura», es va inaugurar el 18 de maig passat, al Centre de Lectura de Reus (el Baix Camp) i es podrà veure fins mitjan juny. L'acte de presentació va consistir en diversos parlaments, una visita a l'exposició, la tècnica utilitzada en cada fotografia i la projecció de diversos audiovisuals.

Cursos naturalistes 2017

Flora i vegetació de la plana de Lleida i serres prepireniques

Els dies 13 i 14 de maig, se celebrà el curs Flora i vegetació de la plana de Lleida i serres prepireniques, a càrrec d'Alejandro Juárez i Xavier Solé, de la Universitat de Lleida. Curs de tècniques de camp (Zoologia i Botànica) a la Plana i prepirenes lleidatans. Una dotzena de participants procedents del CREA, alumnes de la UdL i alguns altres principalment amants de la botànica.

Varem visitar el primer dia els secans estèpics de Lleida on es va acompanyar una bona calorada. Mas de Melons a les Garri-

gues i els Erms d'Aitona al Segrià, el segon dia la serra del Montsec concretament la zona del port d'Àger i el cap del Montsec d'Ares, a Santa Llis. Durant el trajecte varem observar aus que com a més interessants citarem les estepàries i alguns rapinyaries.

També es varen visitar les instal·lacions del Centre de l'Observació de l'Univers al mateix Montsec d'Ares on es va programar una visita que s'ha de realitzar properament. ■

MAYNOU, X.; MARTÍN, R.; ARANDA, D. 2017. «The role of small secondary biotopes in a highly fragmented landscape as habitat and connectivity providers for dragonflies (Insecta: Odonata)». *Journal of Insect Conservation*.

Geologia i Dinosaurians

Els dies 20 i 21 de maig passat, es va fer el curs «Geologia i Dinosaurians» dins del programa dels Cursos Naturalistes de la Institució Catalana d'Història Natural, impartit pels nostres companys Josep Peralba i Roberto Espínola.

El dissabte varem estudiar els materials del Cretaci inferior de la conca d'Organyà i les estructures tectòniques que els afecten, des de Coll de Nargó fins a la font Bordonera. Dissabte a la tarda ens vam centrar en els materials dels mantells del Montsec i de les Serres Marginals, fent especial esment en els encavalcaments que els afecten i en els dipòsits sintectònics de conglomerats tardans associats, així com en l'estructura singular de l'encavalcament d'Oliana.

L'activitat del diumenge va estar centrada en la important i rica paleontologia de la zona de Coll de Nargó. Així, van visitar una antiga mina de carbó en materials del Garumnà on van identificar flora fòssil (caròfits i ostrèids) i petjades atribuïdes a un petit dinosaure. Posteriorment ens vam desplaçar a l'important jaciment d'ous de dinosaure (Titanosaures) de Pinyes, a la vall de Sallent. Aquí van poder gaudir de les

explicacions de Josep Peralba, gran coneixedor del jaciment. També van visitar el Mirador del Cretaci, espai museïtzat a l'aire lliure i que va patir un greu atac i espoli. Finalment vam visitar el museu Dinosfera a Coll de Nargó on el Josep ens va explicar els diferents espais del museu.

En resum, un cap de setmana molt gratificant i enriquidor, ja que s'ha format un grup molt participatiu i alhora, hem pogut gaudir dels coneixements i experiències dels altres companys de sortida. Per tant, l'esforç realitzat en la preparació de la sortida, selecció de llocs de parada i redacció del guió queda recompensat i cal dir-ho, sobrepassat. ■

TORRENTÓ, J. R. 2017. *Pla de conservació del patrimoni natural i de la biodiversitat dels parcs del Garraf i d'Olerdola*. Barcelona: Oficina Tècnica de Parcs Naturals, Diputació de Barcelona.

Col·laboracions amb altres entitats

VI Marató Ornitològica Els Ports 2017

Amb aquesta edició es compleix la sisena edició de la marató ornitològica dels Ports. L'àrea que cobreix la prova inclou la comarca dels Ports de Castelló i els termes

de Vilafranca, Ares del Maestrat i Catí, que formaven part de la comarca històrica dels Ports. Les normes de la marató segueixen les propostes fetes per la SEO per a la prova

(Continua)

nacional, promoguda i organitzada per la delegació de la SEO a Catalunya. Com a novetat, aquest any es va partir la marató en dos dies, començant el divendres 19 de maig i finalitzant el dissabte 20.

Entre les espècies detectades destaquen les primeres cites per a aquesta marató d'es-corxadador, martinet de nit, mussol banyut, xixella i avió de ribera. Aquest any els rapi-nyaires, dels quals la zona compta amb una excel·lent representació, no han deixat bons registres, amb absències destacades: falcó pelegrí, astor, esparver i falcó mostatxut. Els migrants han estat pràcticament absents, la qual cosa era d'esperar en aquestes dates, exceptuant la presència d'un avió de ribera prop de Sorita del Maestrat i un petit grup d'abellers europeus observats a Vallibona.

Finalment, destaquem una vegada més les cites de fins a set espècies de busqueretes (excepte la cuallarga, que s'ha citat altres anys), la qual cosa converteix la comarca en una de les més riques en aquest grup d'espècies de tota la península.

Aquest any hem comptat amb la participació de dos equips amb un total de set participants. L'equip guanyador ha estat Voltor de senill amb 96 espècies, la qual cosa suposa un nou millor registre per a aquesta marató amb cinc espècies més que el 2015. El Grup Au va detectar un total de 80 espècies. En total s'han identificat 105 espècies d'aus, superant en una el total del 2015 que era fins al moment la millor marca. El total d'espècies observades a la comarca durant la realització d'aquesta marató ascendeix a 125. ■

El diccionari en línia *Diccionari dels ocells del món: ocells no passeriformes* aplega 4.510 fitxes terminològiques relatives a les espècies d'ocells no passeriformes de tot el món, classificades en 35 ordres i 105 famílies. Es tracta de la primera part d'un projecte més ampli que es completarà amb la incorporació dels termes relatius a les espècies d'ocells passeriformes.

Representants en organismes i institucions

Consell de Protecció de la Natura

El 25 de maig passat es va celebrar la reunió plenària del Consell de Protecció de la Natura. El tema principal de la reunió era l'informe que el Consell ha elaborat en relació amb l'estratègia del patrimoni natural i la biodiversitat, informe que valora molt favorablement aquesta iniciativa i presenta tot un seguit de propostes que podrien contribuir a millorar-la.

D'altra banda també es va presentar l'informe sobre la modificació puntual del Pla general metropolità a l'àmbit de la Torre Negra, del terme municipal de Sant Cugat del Vallès. Cal esperar que aquesta modificació del planejament no segueixi la més que llarga llista d'actuacions que pretenent

protegir aquest sector de Collserola s'acaben dissolent als tribunals.

Altres informes elaborats durant el 2017 han estat els relacionats amb la regulació del sòl no urbanitzable al terme municipal del Bruc i amb el pla especial de la Via blava Anoia. El Consell també participa en el procés previ de consultes de la nova Llei del Territori.

En aquesta reunió plenària es va presentar la Memòria del 2016, la qual recull el text dels informes emesos durant aquest any i les intervencions del seu president, Joandomènec Ros, i de Xavier Carceller en l'acte de commemoració del 30è aniversari del Consell. ■

Socis

Maria Rosa Miracle (1945-2017)

Maria Rosa Miracle es va graduar en Biologia a la Universitat de Barcelona el 1968 i va fer de professor ajudant al Departament d'Ecologia. Va obtenir el títol de doctor el 1974 amb la tesi *Distribución en el espacio y en el tiempo de las especies del zooplankton del lago de Banyoles*, dirigida per Ramon Margalef.

El 1979 va guanyar una plaça de professor agregat a la Universitat de València, on el 1981 va ocupar la primera càtedra d'Ecologia de la Universitat de València, la qual també va ser la primera atorgada a una dona a l'Estat espanyol. Des del 2015 era profes-sora emèrita d'Ecologia.

Va dirigir 19 tesis doctorals i va publicar gairebé 200 articles en revistes de prestigi internacional i va ser autora de diversos llibres científics. Col·laborà en el *Llibre Blanc de la Gestió de la Natura als Països Catalans* (1976), en els apartats dedicats al delta del Llobregat, l'estany de Banyoles i els llacs d'alta muntanya. En el volum núm. 9 de *Treballs de la Institució Catalana d'His-*

tòria Natural dedicat a la Biogeografia de la Mediterrània occidental (1981), publicà l'article *Biogeografia del zooplàncton dels llacs dels Pirineus*.

Maria Rosa Miracle ha estat una de les principals figures de la limnologia. Va presidir l'Associació Ibèrica de Limnologia del 1993 al 2002. Aquesta associació li va retre homenatge en una sessió especial del XVIII Congrés de l'Associació Ibèrica de Limnologia que se celebrà a Tortosa el juliol de 2016.

A més de la recerca en el camp de la limnologia, també va treballar en biodiversitat, biogeografia, taxonomia, xarxes tròfiques, contaminació aquàtica i conservació i gestió d'ecosistemes aquàtics. Compromesa amb la conservació de la natura, col·laborà amb organitzacions no governamentals. Era sòcia de la ICHN des del 1977, va participar en els debats sobre el Pla Hidrològic Nacional i també va estar al capdavant de la Fundació d'Amics del Parc Natural de l'Albufera del 2003 al 2014. ■

Maria Rosa Miracle

Vols rebre el NOTÍCIES més aviat, en color i amb enllaços als documents anunciats?

Contacta amb la Secretaria de la Institució (ichn@iec.cat) i demana la versió en format pdf!

Segueix-nos al Facebook.

Amb el suport de

Generalitat de Catalunya
Departament de Territori
i Sostenibilitat

fundada el 1899

ICHN
Institució Catalana
d'Història Natural

Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

Redacció: ICHN
C. del Carme, 47
08001 Barcelona
Tel. 933 248 582
Fax 932 701 180
A/e: ichn@iec.cat
A/I: <http://ichn.iec.cat>

Imprimeix: IMPREMTA BADIA, SL
ISSN: 2339-5672
Maqueta: Albert Beltran
Dipòsit Legal: B.39829-1995

Recull de legislació

Catalunya

ORDRE ARP/59/2017, de 7 d'abril, per la qual es redueix el nombre de llicències per a la pesca de **corall vermell** (*Corallium rubrum*) durant la campanya 2017 i s'estableix la suspensió temporal de la pesquera a partir de la finalització de la campanya d'enguany. DOGC núm. 7351 de 18 d'abril de 2017.

RESOLUCIÓ TES/824/2017, de 30 de març, per la qual s'emet l'informe ambiental estratègic del Pla especial urbanístic autònom de la **Via Blava Anoia** – Fase I, als termes municipals de Jorba, Santa Margarida de Montbui, Igualada, Vilanova del Camí i la Pobla de Claramunt (exp. OTAABA20170014). DOGC núm. 7354 de 21 d'abril de 2017.

ACORD GOV/54/2017, de 25 d'abril, pel qual s'aprova la modificació dels Estatuts del Consorci per a la Protecció i la Gestió de l'Espai d'Interès Natural de **les Gavarres**, que passa a anomenar-se Consorci de les Gavarres, i el seu text refós. DOGC núm. 7358 de 27 d'abril de 2017.

DECRET 42/2017, de 2 de maig, de creació de l'òrgan de cooperació **Institut Català de Recerca per a la Governança del Mar**. DOGC núm. 7362 de 4 de maig de 2017.

RESOLUCIÓ ARP/996/2017, de 5 de maig, per la qual es fixen mesures obligatòries de lluita contra el **cargol poma** (*Pomacea* sp.) a la zona demarcada de les comarques del Baix Ebre i el Montsià. DOGC núm. 7368 de 12 de maig de 2017.

ACORD GOV/77/2017, de 13 de juny, pel qual s'aproven els continguts mínims i els principis rectors de l'**Estratègia del patrimoni natural i la biodiversitat** de Catalunya. DOGC núm. 7391 de 15 de juny de 2017.

País Valencià

RESOLUCIÓ de 29 de març de 2017, de la Direcció General de Medi Natural i d'Avaluació Ambiental, per la qual es modifiquen els annexos de l'Ordre 10/2015, de 8 d'abril, de la Conselleria d'Infraestructures, Territori i Medi Ambient, per la qual es regulen els **aprofitaments forestals** a la Comunitat Valenciana. DOGV núm. 8047 de 24 maig de 2017.

ORDRE 17/2017, de 5 de juny de la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural, per la qual es modifica l'Ordre 18/2010, de 26 d'agost, de la Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Urbanisme i Habitatge, per la qual es declaren sis **reserves de fauna** a la Comunitat Valenciana. DOGV núm. 8062 de 14 de juny de 2017.

Estat

Reial Decret 363/2017, de 8 d'abril, pel qual s'estableix un marc per a l'**ordenació de l'espai marítim**. BOE núm. 86 d'11 d'abril de 2017.

Agenda

Assemblea general de socis de la ICHN

Dilluns 10 de juliol, a les 19 h, a la sala Pi i Sunyer de l'IEC. Renovació dels càrrecs directius i nomenament de RAFAEL BALADA com a Soci d'Honor de la Institució.

Delegació de la Serralada Litoral Central

5 de juliol, a les 19.30 h, a l'Agrupació Científico-Excursionista de Mataró (passatge del Pou d'Avall,1) 12ena Tronada científiconaturalista. **Navegants, illes i tsunamis: els darrers 1.000 anys d'història a la Polinèsia i l'illa de Pasqua**, a càrrec d'OLGA MARGALEF.

Delegació del Bages

Dissabte 8 de juliol. **De Vallter 2000 a Nyer per la reserva natural** (Ripollès i Conflent).

Cal inscriure-s'hi a l'adreça ichnbages@gmail.com o bé al telèfon 933 248 582 de la Secretaria de la ICHN.

Delegació d'Osona

Sortides naturalistes guiades

Dissabte 22 de juliol. **Les papallones**.

Les activitats són gratuïtes, però cal inscripció prèvia a través de cerm@museudelter.cat, info@gno.cat o del telèfon 93 851 51 76 (Museu del Ter).

Han col·laborat en la redacció d'aquest NOTÍCIES:

Enric Alonso, Jordi Badia, Guillem Bagaria, Xavier Béjar, Èlia Bretxa, Jordi Brú, Joan Castany, Jordi Corbera, Roberto Espínola, Marcos Fernández, Josep Germain, Valentí González, Albert Masó, Xavier Maynou, Andreu Mèrida, Albert Palou, Joan Pino, Montse Porta, Alba Puntí, Xavier Oliver, Maria Sahuquillo, Delfi Sanuy, Xavier Surinyach i Jordi Vila.